

Mélyen tisztelt Elvtársak!

Öröm és megtiszteltetés számomra, hogy a Magyar Népköztársaság képviselőjében részt vehetek ezen a tanácskozáson, amelynek feladata, hogy felmérje a délkelet-ázsiai térség helyzetét, meghatározza abból adódó közös feladatainkat. Külön örömmre szolgál, hogy ezuttal első ízben a testvéri Laosz fővárosában vehetünk részt ilyen tanácskozáson. Mindjárt bevezetőben őszinte köszönetemet és hálámat szeretném kifejezni kedves házigazdáinknak a jó előkészítésért, szervező munkáért, s mindhárom indokínai szocialista országnak a tanácskozás kezdeményezéséért.

A jelenlegi nemzetközi helyzetben, amelyet az amerikai imperializmus és a kínai hegemonizmus felfokozott agresszivitása folytán az enyhülés megtorpanása, a nemzetközi feszültség fokozódása, sőt újra a hidegháborús hangvételek jelentkezése jellemz, különösen fontos és hasznos egy ilyen tanácskozás megtartása, ismereteink kicserélése, terveink összehangolása.

Ázsia a világméretekben folyó osztályharc egyik legjelentősebb, növekvő fontosságú területe; e térségben található ma a legtöbb "éles" konfliktus-helyzet földünkön. Ennek fő oka az, hogy e térségben az összes jelentős imperialista hatalmak és Kína érdekei közvetlenül ütköznek a szocialista országok érdekeivel és a térség fejlődő országainak önállósulási törekvéseivel. Mind stratégiai, politikai, katonai, mind pedig földrajzi okok következtében különösen érvényes ez Délkelet-Ázsiára, ahol az 1975., majd 1979. évi történelmi jelentőségű vereségeik után mind az Egyesült Államok, mind a Kínai Népköztársaság vezetése szoros együttműködésben próbálja visszaszerezni, megerősíteni pozícióját a szocializmus, a haladás erőivel szemben.

Délkelet-Ázsiában. Dél-Vietnam, Laosz és Kambodzsa visszavonhatatlanul kiszakadt az imperializmus vonzásköréből, s meghiúsultak a kínai nagyhatalmi törekvések.

I.

Az indokinai kudarcot követően az Egyesült Államok délkelet-ázsiai politikájának lényege a partvidékkel párhuzamos szigetlányokra visszavont katonai jelenlét megszilárdítása, a szocializmus további terjeszkedésének megakadályozása, a szocialista országok, s mindennek előtt a Szovjetunió befolyása növekedésének meggátolása. Mindebben fokozódó mértékben igénybe vette európai és japán szövetségeseit a "kihívított atlantizmus" jelszava jegyében. Számos esetben tevőlegesen segítette a kínai befolyás fokozódását a térségben.

Az Egyesült Államok saját pozícióit, ideértve katonai jelenlétét a Fülöp-szigeteken, elsősorban gazdasági és politikai eszközökkel kívánta megszilárdítani az ASEAN-országokban. Erőteljesen törekszik arra, hogy ezt a csoportosulást saját céljai szolgálatába állítsa, ha lehet akár katonai szövetséggé is változtatva azt.

2. Az új amerikai adminisztráció politikája még sok vonatkozásban kialakulatlan. Több jelzés arra utal azonban, hogy Délkelet-Ázsiában egyrészt a katonai-katonapolitikai eszközök újbóli előtérbe kerülésére, másrészt a kínai érdekek támogatásának csökkentésére, aktívabb közvetlen amerikai szerepvállalásra, s ennek folyományaként bizonyos amerikai-kínai érdekellentétek előtérbe kerülésére lehet számítaniuk.

Indokína vonatkozásában az USA a rendelkezésére álló eszközökkel a három indokinai ország, elsősorban az egyesült Vietnam nehézségeit akarta és akarja fokozni. Nemcsak, hogy nem járult hozzá a háborús sebek begyógyításához, de mindent megtehetett azért, hogy Indokínában akadályozza a belső konszolidációt, nehézsítse a háboru utáni helyreállítást, a népi demokratikus és a szocialista

víványok megszilárdítását, korlátozza a Szovjetunió és a többi szocialista ország kapcsolatait ezekkel az országokkal.

Bár Kína segítségével sikerült az elmúlt években a konszolidációt lassítani, de nem sikerült megátolnia a szocializmus pozícióinak megszilárdulását. Ellenkezőleg, örömmel látjuk, hogy a három indokínai ország még szorosabbra fűzte kapcsolatait egymással, a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal.

Az új amerikai kormányzat megnyilatkozásai alapján egyértelműen úgy tűnik, hogy az USA nem kívánja rendezni kapcsolatait Vietnammal és Kambodzsával. Ellenkezőleg, fokozódó aktivitással vesz részt az ellenük folyó aknamunkában a khmer reakció egyes csoportjainak nyújtott támogatással, a VSZK és a Kambodzsai Népköztársaság elleni egész politikai és diplomáciai kampányai.

A Kínai Népköztársaság vezetőse az indokínai forradalmi erők győzelmét követően elérkezettnek látta az időt ahhoz, hogy - a korábbiaktól eltérően - nyílt formában folytassa támadásait Vietnám és a térség többi országai ellen, amelyeket Délkelet-Ázsia tulnyomó részével együtt saját eisűdleges befolyási övezetének tekint.

A kínai vezetés fő ellenségének a térségben is a Szovjetuniót, ugyanakkor elsőszámú közvetlen céltáblájának Vietnámot és a másik két indokínai szocialista országot tekinti. A térségben, s így különösen Indokínában párhuzamosok a kínai-amerikai érdekek, s ez közös, sőt egyeztetett fellépéseket tesz lehetővé. Ennek bizonyítéka pld., hogy Kína támogatja az amerikai katonai jelenlétet a Csendes-óceán térségében, az USA pedig nem ellenozte a kínai katonai agressziót Vietnám ellen.

Ugyanakkor a pekingi vezetők próbálják kiaknázni a szovjet-amerikai ellentéteket, saját öns érdekeik érvényesítésére, saját befolyási övezetének szűcsítésére törekszenek. Legjelentősebb ilyen próbálkozásuk a polpotista vezetés hatalomra segítése volt Kambodzsában, az érték ol bizonyos eredményeket Burmában, Bangladesben, s - különösen a kambodzsai fiaskója után - Thaiföldön és

Szingapurban is.

Mindez azt jelzi, hogy Peking céljai elérőse érdekében a délkelet-ázsiai térség országainak megosztására, egymással való szembeállítására törekszik. Indokínában a gazdasági-politikai nyomást katonai eszközökkel is alátámasztotta, hegemonista törekvései érdekében még a fegyveres agressziótól sem riadt vissza. Az ASEAN-országok vonatkozásában ugyanakkor a párbeszéd, a "békés" politikai és gazdasági nyomás a fő eszköze. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy Kína az ASEAN-országok vonatkozásában sem zárja ki a fegyveres erő alkalmazását, ezt azonban a helyi, főként hoakiao fejkelő mozgalmak, a Peking-barát pártok útján érvényesíti.

Kína a térségben célját ugyan nem érte el, sem Indokínát, sem a térség jelentősebb más államait nem tudta saját uralma alá kényszeríteni, de jelentős nehézségeket okozott a szocializmus erőinek és tartós konfliktus-helyzetet idézett elő nemcsak Kambodzsában, hanem az indokínai szocialista országok és az ASEAN-országok között is. Jelenleg ennek fenntartására törekszik. A hangsúlyt egyrészt a katonai fenyegetés állandósítására, másrészt a nemzetközi politikai nyomásra, az ún. kambodzsai kérdés napirenden tartására helyezi.

II.

Az indokínai, délkelet-ázsiai térség békéje, biztonsága megteremtésének egyedüli, reális útja a térség országai közötti jószomszédai kapcsolatok és együttműködés kialakítása és fejlesztése, a vitás kérdések tárgyalásos rendezése, az indokínai országok külügyminisztereinek Ho Si Minh-városi javaslatai által kijelölt úton. A kambodzsai forradalmi változások visszafordíthatatlanok. Minél előbb ismerik fel ezt a térségbeni és más országok, annál gyorsabban állhat helyre a béke, a stabilitás Délkelet-Ázsiában.

Hazánk elítéli a Kambodzsai Népköztársaság elleni politikai, diplomáciai kampányt, s Kambodzsába belügyeibe történő mindenemű beavatkozást. Az ENSZ égisze alatt az u.n. kambodzsai kérdésben hozott határozat alapján megtartott nemzetközi értekezlet nem mozditotta elő a térség égető problémáinak rendezését.

A "nemzetközi Kambodzsá-konferencia" ihletői és szervezői arra törekedtek, hogy további nemzetközi támogatást szerezzenek a bukott polpotista rezsimnek, pld. az ENSZ Közgyűlés 36. ülés-szakán is elfogadtatták a konferencia ajánlásjellegű határozatait.

A reakciós kambodzsai emigráció ur. egyesített frontjának a létrehozására irányuló próbálkozások azt a cél szolgálják, hogy a polpotistákat valamiféle "mérsékelt" erők céjére közzé buj-tassák. Egyes országok - engedve a megtévesztő kínai-amerikai prop-agandának - elősegítik a reakciós emigráció szervezkedését.

Mindazok a próbálkozások, amelyek a "kambodzsai probléma" politikai megoldására szólnának a Kambodzsai Népköztársaság el-ismerése és részvétele nélkül, megalapozatlanok, s nem veszik figyelembe a realitásokat, s egyben beavatkozást jelentnek a szu-verén kambodzsai állam belügyeibe.

Örömmel látjuk, hogy a Ho Si Minn-városi, pñnom penhi és legutóbb az ENSZ közgyűlésén elhangzott hőtpontos lacszi konstruk-tív javaslatok, kedves házigazdánk és a másik két testvéri indo-kinai ország regionális erőfeszítései, amelyeket kioqészítottak a többi szocialista országok, különösen a szovjet diplomáciai kez-deményezései, nem maradtak visszhang és hatás nélkül, hanem elve-zettek a regionális párbeszéd első konstruktív megnyilvánulásaihoz.

Hazánk támogatja az indokínai országok kezdeményezéseit, amelyek a térség békéjének és biztonságának meqörzésére, a köl-csönös bizalom erősítésére, a jószomszédi viszony kialakítására irányulnak.

Kedves Elvtársak!

Engedjék meg, hogy a délkelet-ázsiai problémákkal összefüggésben kicsit részletesebben szóljak arról a látogatásról, amelyet a közelmúltban tettem az ASEAN tagországokban. Erről a témáról már részletes tájékoztatást adtunk a jelenlévő testvéri országok nagykövetségeinek Budapesten. Így elnézést szeretnék kérni az ismétlésért azoktól, akikhez már eljutott az információ.

Hivatalos konzultációt folytattam október 22-26. között a Fülöp-szigeteken Gonzales ügyvezető külügyminiszter-helyettessel; október 26-26. között Szingapurbán Dhanabalan külügyminiszterrel, október 29. - november 4. között Indonéziában Kadri megbízott politikai főigazgatóval és Mochtar külügyminiszterrel, november 4-6. között Malaysiában Zakaria Ali külügyi államtitkárral. November 7-9. között nem hivatalos látogatás során Arun külügyminiszter-helyettessel és Kasemsri KUM főtitkárral folytattam megbeszéléseket Thaiföldön. A látogatás során fogadott továbbá Rono fülöp-szigeteki ügyvezető miniszterelnök, valamint Malik indonéz alelnök, illetve több gazdasági miniszter és miniszterhelyettes.

Igy a látogatás lehetővé tette, hogy az egyes országokkal fennálló kétoldalú kapcsolataink áttekintése és az azok fejlesztésével kapcsolatos lehetőségek felmérése mellett átfogó képet alakítsunk ki az ASEAN-országok nézeteiről a nemzetközi élet fontosabb kérdéseit, s különösképpen a délkelet-ázsiai helyzetet illetően. Szeretném összefoglalni az ASEAN-országok vezetőinek közös álláspontjait, s kiemelni az attól eltérő, sajátos elemeket, amelyek a velük szembeni diplomáciai munka szempontjából jelentősek lehetnek.

A nemzetközi helyzet egészének értékelésekor az ASEAN-országok vezetői tisztában vannak azzal, hogy az elmúlt években a nemzetközi életben végbement negatív változások, a hidegháborús légkör és a fegyverkezési hajszája újabb szakasza, az amerikai-kínai együttműködés fokozódása károsítja érdekeiket és akadályozza nemzeti törekvéseik megvalósítását. Egybehangzóan állást foglaltak a békés egymás mellett élés politikája, a szovjet-amerikai

párbeszéd felújítása, a leszerelési tárgyalások folytatása, a kialakult konfliktusok tárgyalások útján törcénő rendezése mellett. Eltérnek azonban értékeléseik arra vonatkozóan, hogy ki visel felelősséget a helyzet romlásáért. Míg az általában élesen szovjetellenes Dhanabalan szingapuri külügyminiszter arról beszélt, hogy "az ok az, hogy Helsinki szelleme nem folytatódott", Malik alalnök egyértelműen kijelentette: "az új amerikai vezetés politikájának kibontakozásával nőtt a feszültség", s hogy Indonéziában megértik a szovjet csapatok afganisztáni bevetését. Különösen fontos, hogy szinte minden tárgyalópartnerem kiemelte: a legutóbbi hónapok fejleményei, a nyugat-európai változások azt jelzik, hogy "Reagan most visszavonulásra kényszerül".

Általában elmondható, hogy gyanakvással, főleggel tekintenek az amerikai-kínai együttműködés kibontakozására. Mohtar a november 9-i parlamenti beszédében nyilvánosan is kijelentette azóta: ellenzik, hogy az USA fegyvereket szállít Kínának.

Földrajzi helyzetükből adódóan, főlegük középpontjában természetesen a délkelet-ázsiai helyzet problémái állnak. Megbeszélésük során a témáról minden felkeresett fővárosban vitákra került sor.

Nyilatkozataik szerint a térség országainak mindegyike azt kívánja, hogy Délkelet-Ázsia a külső nagyhatalmak rivalizálásától mentes térség legyen. Konkrét elképzeléseiket azonban továbbra is befolyásolja régi vitájuk az a célhoz vezető útról: Indonézia és Malaysia minden külső befolyás minimális szinten tartását, ha lehet kizárását tartja kívánatosnak, míg a másik három állam úgy véli, hogy a nagyhatalmak jelenléte nem akadályozható meg, ezért azok versenyztetése, gazdasági-politikai ellentéteik kihasználása, egymással való kiegyensúlyozásuk a követendő eljárás.

A KNK belső helyzetét továbbra sem tekintik szilárdnak. Csökkenni látszanak a korábban széles körben bangoztatott illúziók, hogy "Kína a belső fejlesztéssel van elfoglalva, nincs és rövid időn belül nem is lesz ereje az expanzióra".

Ezt az álláspontot egyértelműen osztja Malaysia is. Nem véletlen, hogy Mahathir új miniszterelnökként először Jakartába látogatott, s ott - s később több más alkalommal is - hangsúlyozta: az adott helyzetben a térséget fenyegető fő veszélynek Kínát, nem pedig a Szovjetuniót vagy Vietnámot tekintik. Ez nyílt visszautasítása annak az amerikai álláspontnak, amelyet Haig manilai tárgyalásai során júniusban, majd egy sor további amerikai külügyi vezető próbált elfogadtatni az ASEAN-országokkal, s amelynek lényege: térségüket a Szovjetunió fenyegeti, s ennek eszköze Vietnám. Velük szemben ezért egységfrontot kell kialakítani. Ismereteink szerint ezt a tételt Marcos elnök is visszautasította és sajtójelentések szerint a Kínának történő fegyvereladásokat még Lee Kuan Yew is ellenzi. Míg korábban a kínai-amerikai kapcsolatépítéssel szembeni nyugtalanság fő forrása az volt, hogy tartottak a várható anyagi-beruházási következményektől, most egyre erősebb a félelem attól, hogy az USA az ASEAN érdekeit alárendeli kínai érdekeltségének, a szovjet- és az Indokína-ellenes törekvésében nemcsak, hogy nem nyújt garanciákat a kínai expanzióval szemben, hanem elő is segítheti azt.

Hasonló nyugtalanságot vált ki Japán fegyverkezésének ki-erőszkolására irányuló amerikai politika is; ezt legutóbb a szeptemberi jakartai ASEAN-Japán szemináriumon elhangzott felszólalások elég egyértelműen bizonyították.

Teljesen egységes az ASEAN abban, hogy Pol Potot és rendszerét megvetik, elítélik és semmiképpen sem érdekeltek abban, hogy ismét hatalomra kerülhessen. Ez az egyik, s talán legfontosabb eltérés az ASEAN és Kína álláspontjai, tervei között.

Bizonyos módosulás következett be a Kambodzsának nyújtott katonai segítség megítélésében is. Indonéz részről ezt úgy fogalmazzák meg: ők elvben és általában ellenzik, de egyes gyakorlati esetekben megértik a katonai erő alkalmazását. Látni kell azonban - mondták -, hogy a "közvetlen kiváltók megszünte után a csapatokat vissza kell vonni, úgy, ahogyan ezt India tette Banglades

esetében". Mochtar ezzel kapcsolatban hívta fel a figyelmet arra, hogy míg 1979-1980-ban az ASEAN hivatalos nyilatkozatai "azonnali és teljes" csapatkivonást követeltek, ma már csak a csapatok kivonásának szükségességéről szólnak, és a feltételeket és részleteket a jövőbeni tárgyalásokon kell tisztázni.

Teljes egyetértés mutatkozott arra vonatkozólag, hogy az ún. kambodzsai problémát politikai eszközökkel, nem pedig katonai úton, azaz a fegyveres "ellenállók" a khmer reakció győzelmé révén kell rendezni. Tegen eltérőek viszont az elképzelések a politikai rendezés mikéntjét és tartalmát illetően.

Indonézia álláspontja szerint a nagyhatalmak egyikének vonalát sem szabad támogatni, sem az amerikai-szovjet, sem a kínai-szovjet konfrontációjába nem szabad belekaveredni. A rendezés felé teendő első lépés a vietnami csapatok legalább jellekés, részleges kivonása lehetne. Ezzel megindulhat a közeledés az indokínai és az ASEAN országok álláspontjai között. A probléma nemzetközi vonatkozásainak rendezése nem változtatja meg - s nem kell, hogy megváltoztassa - a kambodzsai belső helyzetet. Ha biztos lesz abban, hogy az indokínai országoktól erre megfelelő reakciót kap, Indonézia megfontolhatja a kambodzsai kormány elismerését - mondotta Mochtar külügyminiszter. Alacsonyabb rangú külügyi vezetők megfogalmazása szerint viszont a kambodzsai kormány elismerése csak közös ASEAN-döntés nyomán történhetne meg, s ez egyelőre nincs napirenden. A kérdés felvetése mindenképpen azt jelzi, hogy fokozódik a realitások felismerése és elfogadása, a készség az azokra alapuló rendezésre.

Ugy tűnik, ezt az ún. "kuantumi formulán" alapuló elképzelést teszi magáévá Malaysia is; ez az oka annak, hogy Malaysia és Indonézia - ellentétben pl. Szingapúrral - ma is érvényesnek, sőt a korábbiaknál is fontosabbnak és kívánatosabbnak tartják a ZOPFAN-koncepció megvalósítását. A hivatalos ASEAN álláspont ismeretével mellett azt hangsúlyozták, hogy csak egy semleges Kambodzsát tartanak elfogadhatónak. Ugyanakkor diplomatáktól kapott jelzések

szerint az olyan "rendezés" elképzelésévei foglalkoznak, amelyben Kambodzsa élére a négy kambodzsai "frakció" (Pol Poték, Son Sann, Szihanuk és a törvényes kormány/ képviselőinek koalíciója kerülne; ehhez először a három "ellenzéki csoport" olyan koalícióját kívánják elősegíteni, amelyen belül a polpotisták már nem rendelkeznének meghatározó szereppel.

Szingapur álláspontja szerint azt kell elérni, hogy a nagyhatalmak befolyása ne erősödjön; jelenleg Délkelet-Ázsiában a Szovjetunió és Vietnam befolyása fokozódott a korábbiakhoz képest, s ez váltotta ki Kína befolyásának erősödését Thaiföldön, ami szintén nem kívánatos. A Dhanabaiannal folytatott megbeszélések tanúsága szerint érdekelt lenne közvetlen tárgyalásokban, legalábbis a Vietnammal folytatandó párbeszédben. Mindezzel, a vietnami csapatok kivonása számukra alapvető egy kormány elismeréséhez, de megértik, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha biztos lesz, hogy Kambodzsa nem lesz ismét ellenséges Vietnammal szemben. Ezért a fokozatos csapatkivonást elfogadják. Hangsúlyozták: Szingapurnak sem érdeke sem a polpotisták visszatérése, sem pedig Vietnam legyengítése. Ugy vélik, ugyanakkor, hogy a csak regionális rendezés Kína szerepe és befolyása következtében nem lehetséges; Kínának mindenképpen a rendezés résztvevőjének kell lennie.

A Fülöp-szigetek álláspontja szerint a térség egészében főként az amerikai-szovjet konfrontáció hatása mutatkozik meg, de aktív India, Japán és Kína is. Az utóbbi Manila számára nem jelent közvetlen veszélyt, de Kambodzsában elsősorban a kínai érdekeltséget látják. A "kambodzsai kérdésre" vonatkozóan csak a hivatalos ASEAN álláspontot hallottuk újra; hangsúlyozták reményüket, hogy a VSZK hajlandó lesz kompromisszumos megoldásra, s fennmarad a két ország jó együttműködése.

Thaiföldi partnereink nem nyilatkoztak egyértelműen a térség politikai jövője kérdéséről. Ugy tűnik, Bangkokban az összehangolt kínai-amerikai nyomás és propaganda valóban elég erős volt ahhoz,

hogy Vietnamban tekintsék a regionális feszültség és veszély forrásának. A közös ASEAN álláspont kifejtése mellett egy figyelemre méltó megjegyzés hangzott el. Arun szerint komoly gond számukra, hogy egy esetleges rendezés során mi is történjék a polpotista fegyveres erők maradványaival. Saját erőjük ezek felszámolásához nem elegendő. Ezt is figyelembe véve utasították el a határmenti demilitarizált zónára vonatkozó javaslatot.

Összefoglalva az állapítható meg, hogy mind az öt ország a politikai megoldást, a tárgyalásokat állítja előtérbe, s kezdi felismerni, hogy nem számíthatnak a katonai megoldásra és, hogy a feszültség tartósítására irányuló kínai, illetve amerikai elképzelések, az ENSZ-határozat és Kambodzsza-konferencia sem tudtak hatékonyan hozzájárulni a kívánatos rendezéshez, amelynek halasztódása távlati érdekeinkkel ellentétes. Ez lassu folyamat, annál is inkább, mert az USA - mint Kissinger és Holdridge térségbeni látogatásai jelezték - halogató álláspont fenntartására ösztönzi az ASEAN-t.

Pontos tényező az, hogy egybehangzó álláspontjukként közölték: olyan megoldást tartanak szükségesnek, amely Vietnam (s értelemszerűen az indokinai országok) részére is elfogadható. Nem áll szándékukban - hangoztatták - Vietnambot gyengíteni, vagy olyan helyzetet teremteni, amelyben Kambodzsza ismét felhasználható lenne Vietnam ellen. Valamennyi ország részéről a kapcsolatok fenntartását és az együttműködés bővítését kívánják a jövőben Vietnammal.

Ugyanakkor álláspontjuk számos eleme láthatóan még kidolgozatlan. Különösen vonatkozik ez arra, hogy milyen garanciát tartanának elképzelhetőnek a polpotisták, s szélesebb értelemben a kínaiak újabb hatalomátvételi törekvésével szemben.

Az ASEAN-ra nehezedő kínai-amerikai nyomás mellett ez a tényező, s végül belső egyeztetési nehézségeik is magyarázzák, hogy jelenleg a regionális konferencia helyett szélesebb körű, az USA-t, a Szovjetuniót és Kínát is magában foglaló nemzetközi konferenciát tartanának kívánatosnak az ENSZ közreműködésével, s hogy új kezdeményezéseket, tárgyalási gesztusokat Vietnamtól, illetve az indokínai országoktól várnak.

Szeretném végezetül elmondani, hogy valamennyi felkeresett országban hangsúlyozták készségüket és érdekeltségüket a kétoldalu, s különösen a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére, illetve a politikai kapcsolatok, s azon belül a hasonló külügyi konzultációk folytatására.

Mindezek alapján értékelésünk szerint az ASEAN-csoport országaival kívánatos, lehetséges és érdemes az eddigieknél is intenzívebben törekedni a kétoldalu kapcsolatok fejlesztésére, s aktív újabb kezdeményezéseinkkel is elősegíteni a regionális rendezéssel kapcsolatos változás kibontakozását.

Ugyanakkor a jelen elvtársi konzultatív munkatalálkozóon szeretném kiemelni: az ASEAN-országok fent ismertetett állásfoglalása mögött meghúzódhatnak az imperialista hatalmak, sőt a kínai hegemonisták törekvései, tevékenységük hatásai is. Sok kérdés maradt lezáratlanul; örömünkre szolgál, hogy Firjubin elvtárs tegnap ezek nagy részére már elvi választ adott, nagyon helyesen emelve ki a messzemenő óvatosság és az állandó kommunista éberség fontosságát élénkülő közös, egyeztetett délkelet-ázsiai diplomáciai tevékenységünk során.

IV.

Kedves Elvtársak!

A szocialista közösség, s ezen belül hazánk hosszútávú, stratégiai érdeke a szocializmus indokínai vívmányainak megvédése és továbbfejlesztése, az imperialista és a kínai törekvések meg-
hiúsítása.

Mindez indokoltá teszi, hogy az SZKP XXVI. kongresszusa nagy horderejű békekezdeményezéseinek szellemében külpolitikai tevékenységünk aktívabb, kezdeményezőbb legyen, s hatékonyan szolgálja a szocializmus, a társadalmi haladás és a béke ügyét az egész világon, s ezen belül Ázsiában, Délkelet-Ázsiában is. Ezzel összefüggésben a magunk részéről lehetőségeink szerint az alábbi lépéseket véljük lehetségesnek:

- 1./ Folytatnunk kell a politikai, diplomáciai harcot a nemzetközi fórumokon az indokínai forradalmi változások elfogadtatására, a Kambodzsai Népköztársaság elismertetésének kiszélesítése, az imperialista és a kínai törekvések leleplezése érdekében. Törekeznünk kell az el nem kötelezett országok megnyerésére, fokozni ráhatásunkat ezekre az országokra.
- 2./ Még aktívabban és sokoldalubban segítsük a három indokínai ország munkáját a nemzetközi szervezetekben és a nemzetközi fórumokon.
- 3./ Még hatékonyabban járuljunk hozzá az indokínai országoknak a szocialista országok sokoldalú kapcsolatrendszerébe való még szélesebb körű bekapcsolódásához.
- 4./ Erősítsük és szélesítsük kétoldalu érdemi politikai kapcsolatunkat Vietnammal, Laosszal és Kambodzsával. Fordítsunk nagyobb energiát a szocialista építőmunka során szerzett tapasztalataink átadására a három indokínai ország számára.
- 5./ Az ASEAN-országokkal kapcsolatos politikánkban legyünk kezdeményezőbbek, próbáljunk nagyobb mértékben hatást gyakorolni ezen országokra, fejleszteni kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatunkat.
- 6./ Hazánk kész arra, hogy lehetőségeihez képest aktív szerepet vállaljon a délkelet-ázsiai problémák nemzetközi erőfeszítésekkel történő rendezésének elősegítésében.